

KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO PROGRAMOS STEBĖSENOS PERSPEKTYVOS

Dr. Lineta Žilinskaitė

Vilkaviškio rajono švietimo pagalbos tarnyba

2023-12-07

Tyrimų pradžia

Ar naudingi mūsų organizuojami kvalifikacijos tobulinimo renginiai rajono švietimo specialistams?

Ar mokymosi patirtis panaudojama pedagoginėje praktikoje?

Tikslas

Atskleisti kvalifikacijos tobulinimo programos stebėsenos perspektyvas mokymosi patirties perkėlimo į praktiką aspektu.

- Išryškinti kvalifikacijos tobulinimo programos teorines stebėsenos prielaidas
- Pristatyti praktiniu tyrimu pagrįstas veiksmingos kvalifikacijos tobulinimo programos prielaidas.

W. Thalheimer požiūris į mokymosi veiksmingumą

Pagrindinis mokymosi tikslas yra **perkėlimas**.

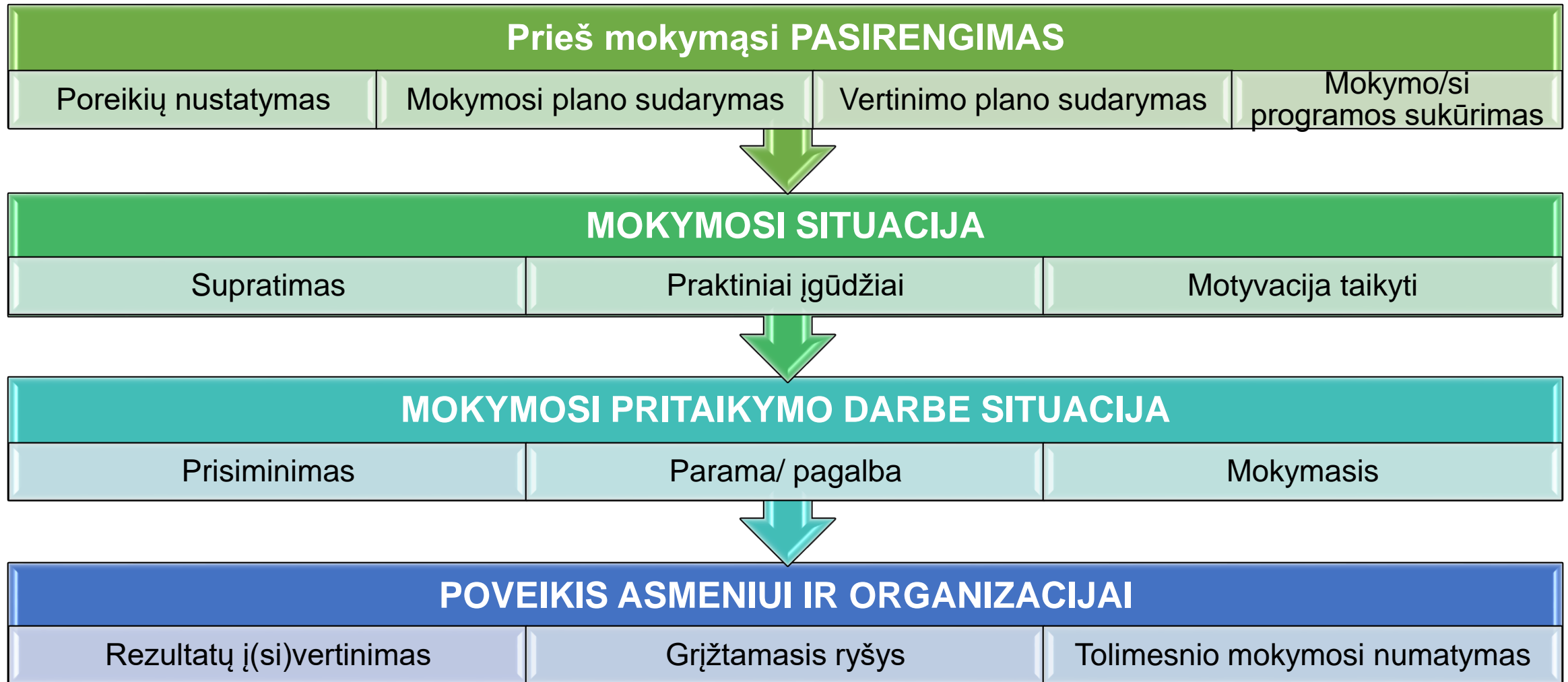
Jis įvyksta tuomet, kai besimokantis tai, kas išmokta, **pritaiko** darbinėse (ar kitose) situacijose ir savo pakitusia veikla padaro teigiamą poveikį kitiems ir dėl to **pasiekiami geresni rezultatai**.

Mokymosi perkėlimo vertinimo modelis (W. Thalheimer)

8 lygmuo	Perkėlimo poveikis	Darbas
7 lygmuo	Perkėlimas	
6 lygmuo	Užduoties kompetencija	Mokymasis
5 lygmuo	Sprendimų priėmimo kompetencija	
4 lygmuo	Žinios	
3 lygmuo	Besimokančio perspektyva	
2 lygmuo	Įsitraukimas	
1 lygmuo	Dalyvavimas	

Mokymosi perkėlimo į praktiką modelis (pagal W. Thalheimer)

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo (si) paskirtis -

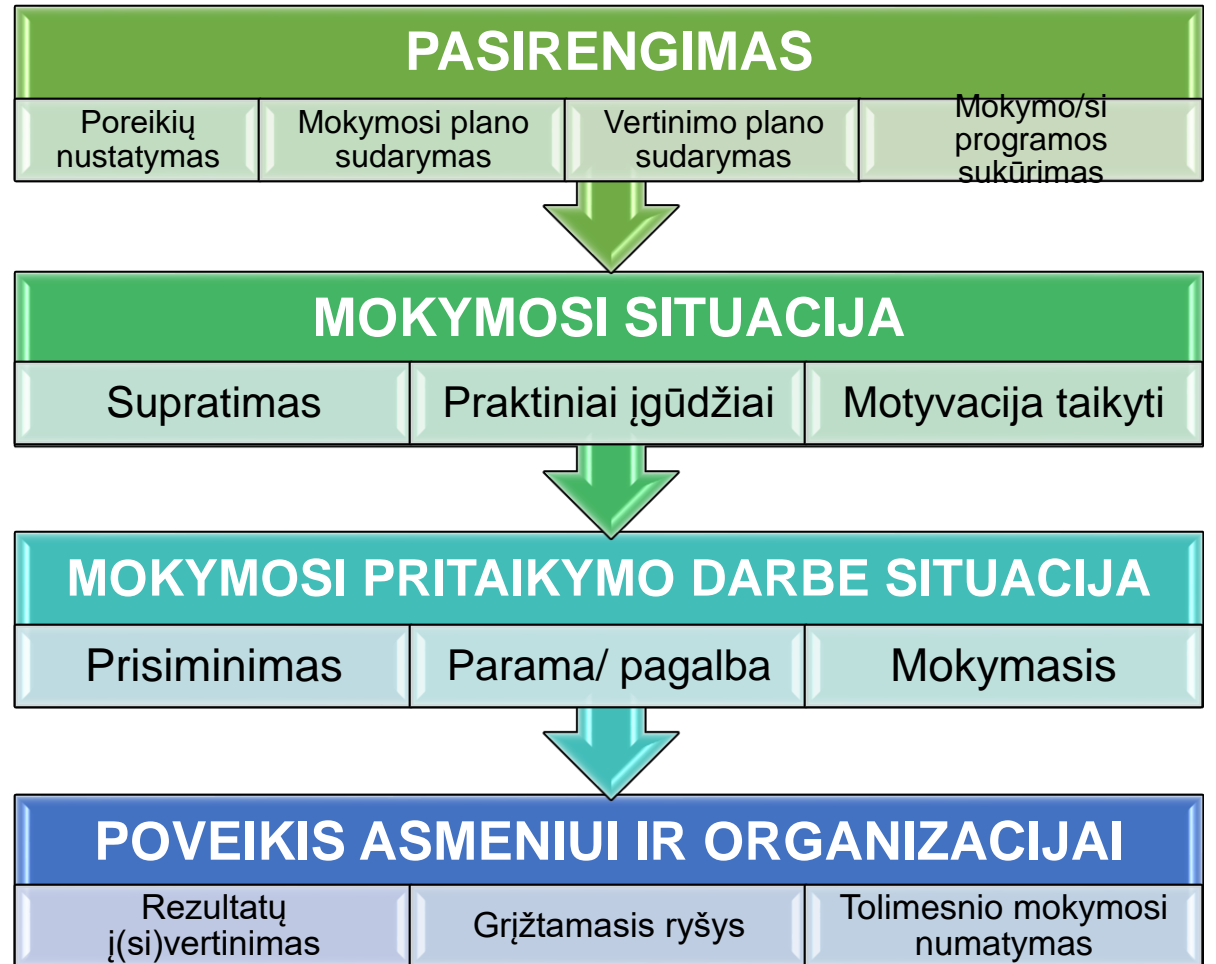
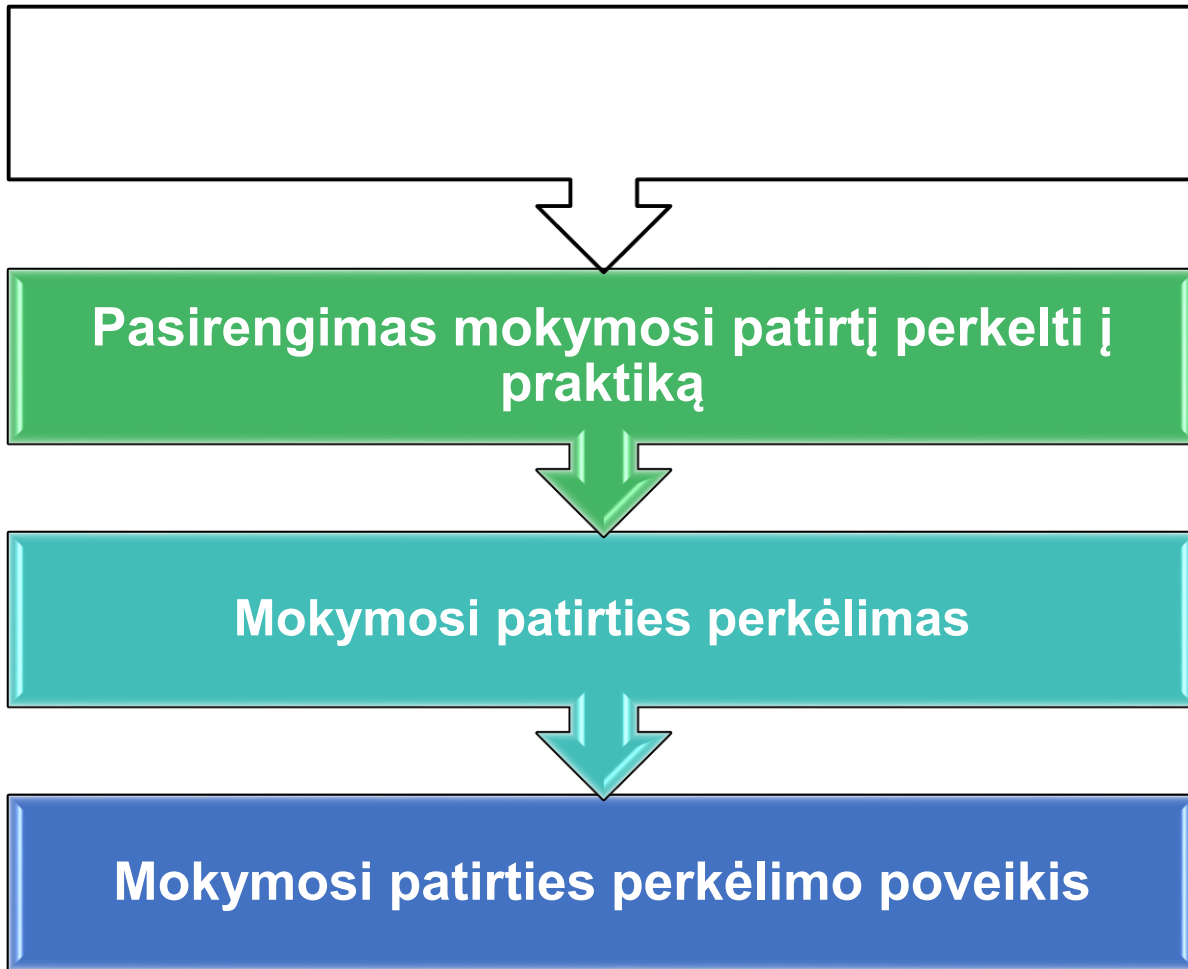
tobulinant pedagoginę veiklą pasiekti geresnių veiklos rezultatų

Mokytojų profesinis tobulėjimas nėra savitikslis dalykas – jų kompetencija ir profesinis tobulėjimas lemia **profesinės veiklos pozityvią kaitą, nukreiptą į mokinių pasiekimų gerėjimą ir jų asmenybės brandą.**
(Šedeckytė-Lagūnavičienė I., Tumlovskaja J., 2019)

Trumpalaikės X kvalifikacijos tobulinimo programos stebėsenos atvejo analizė

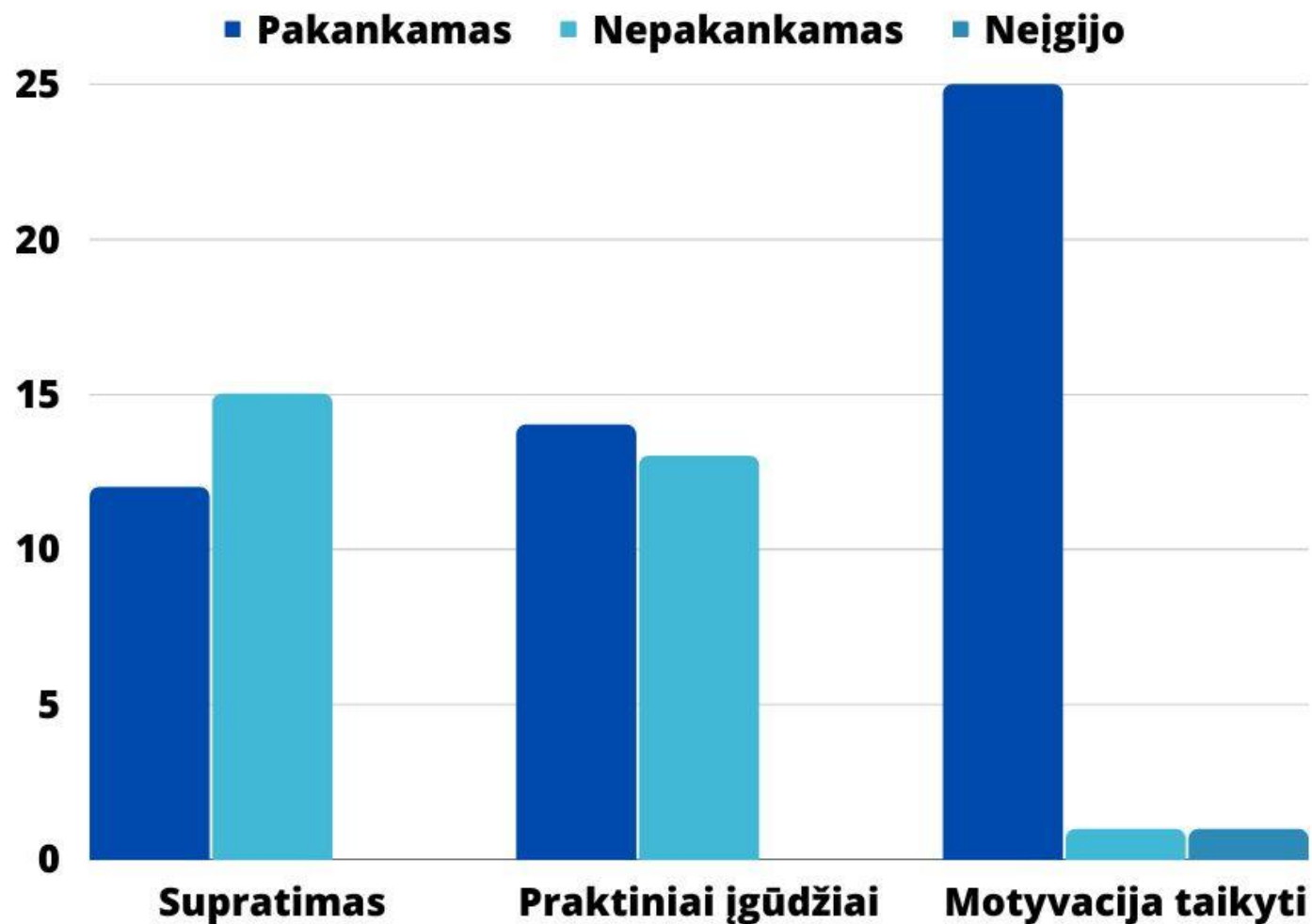
- Kvalifikacijos tobulinimo programos trukmė – 6 val.
- Kvalifikacijos tobulinimo programa vyko distanciniu būdu, Zoom platformoje. 2 temose (iš 5) buvo praktinės užduotys.
- Tyrimo dalyviai - kvalifikacijos tobulinimo programoje dalyvavę vienos mokyklos bendruomenės mokytojai. Viso: 30 asmenų.
- Tyrimo metodas: apklausa raštu.
- Tyrimas vyko nuotoliniu būdu, pildant du klausimynus, kuriuos sudarė uždarojo ir atvirojo tipo klausimai:
 - Pirmasis klausimynas pildytas mokymams pasibaigus (27)
 - Antrasis klausimynas pildytas po 3 savaičių (17)
- Kokybiniai duomenys buvo kategorizuoti išskiriant prasminius vienetus pagal turinio analizės procedūras.

Vertinimo lygmenys

1 vertinimo etapas.

Pasirengimas mokymosi patirtį perkelti į praktiką

2 vertinimo etapas.

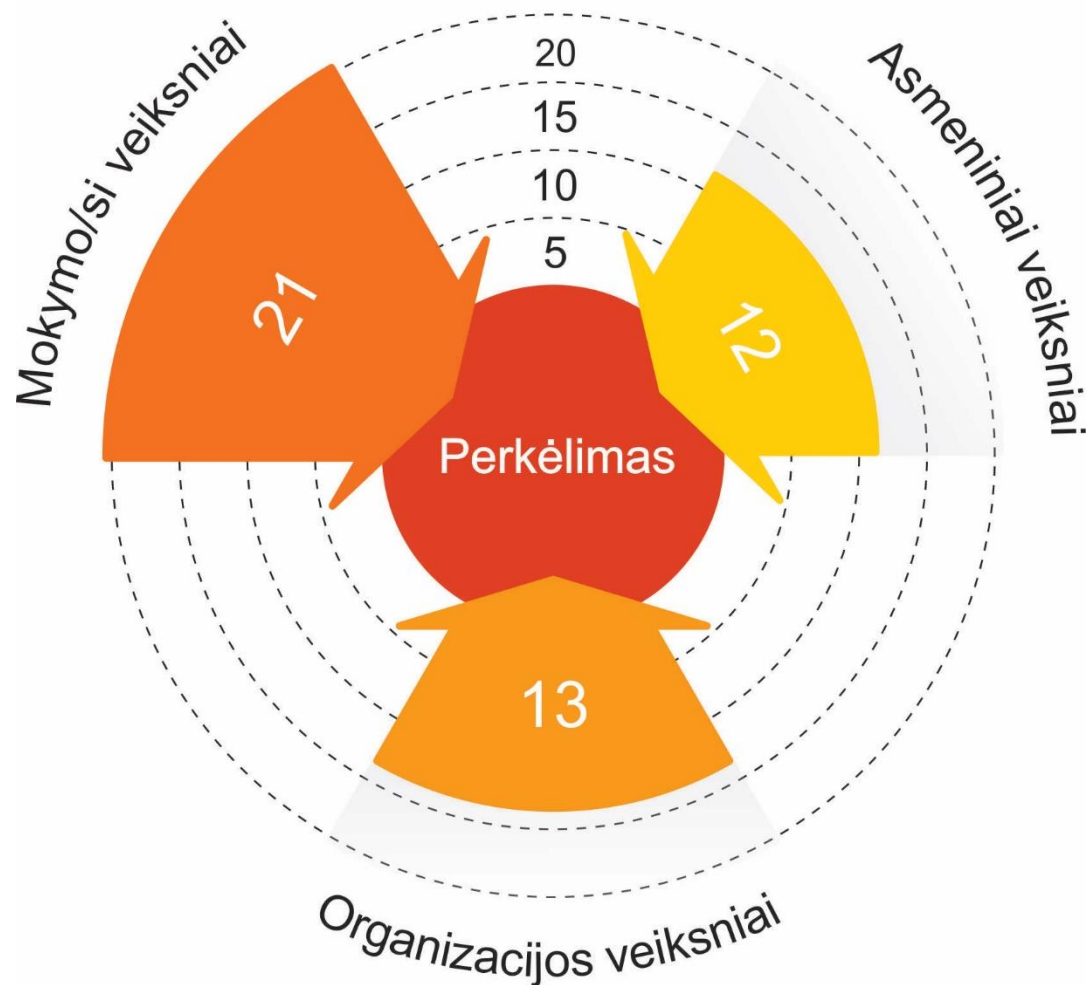
Mokymosi patirties perkėlimas į praktiką

Iš 17 tyrimo dalyvių:

- Taikė – 3
- Pabandė – 13
- Netaikė/ nebandė - 1

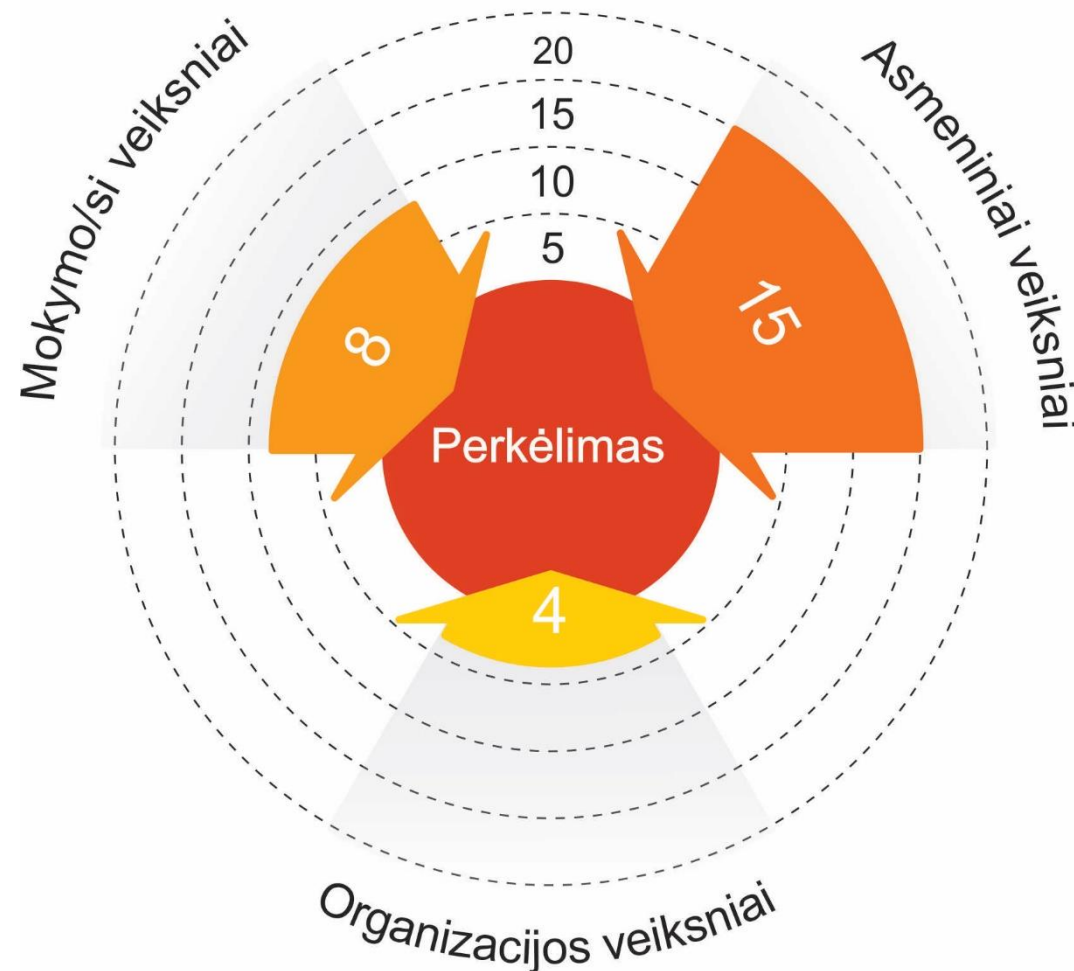
2 vertinimo etapas.

Mokymosi patirties perkėlimą skatinantys veiksniai

2 vertinimo etapas.

Mokymosi patirties perkėlimo trukdžiai

3 vertinimo etapas.

Mokymosi patirties perkėlimo poveikis.

8 tyrimo dalyviai (iš 17) teigė pastebėję tam tikrus pokyčius savo veikloje:

- asmeninėje veikloje (10): pagerėjo pamokos planavimas, pagerėjo komunikacija su mokiniais, daugiau motyvacijos.
- mokinių veikloje (9): aktyvesni mokiniai, pagerėjo drausmė.
- kolegų veikloje (2): pagerėjo komunikacija su bendradarbiais.
- organizacijos lygmenyje (2): padidėjo lojalumas organizacijai, pagerėjo veiklos vertinimas.

Išvados dėl trumpalaikės programos veiksmingumo

Kvalifikacijos tobulinimo programą galima laikyti tik iš dalies veiksminga:

- **dėl nepakankamo pasirengimo mokymosi metu:** 10 programos dalyvių (iš 27) galima laikyti pasirengusiais, 15 pasirengė tik iš dalies, 1 - nepasirengė.
- **dėl nepakankamo pritaikymo praktikoje:** tik 3 programos dalyviai pradėjo taikyti naujoves savo praktikoje.
- **dėl pagalbos/ paramos trūkumo iš organizacijos pusės:** ištekliai, laikas, tinkamas darbo grafikas yra svarbūs, bet dar svarbiau yra specialistų (mentorių, lektorių), kolegų teikiama pagalba/ parama, organizacijoje veikianti palaikymo sistema, organizacijos kultūra.
- **dėl riboto poveikio praktikai** (8 įvardino tam tikrus pokyčius savo praktikoje).

Ilgalaikės X kvalifikacijos tobulinimo programos stebėsenos atvejo analizė

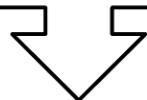
- Kvalifikacijos tobulinimo programos apimtis – 46 val. (4 moduliai). Įgyvendinimo trukmė – 6 mėnesiai.
- Programa vyko mišriu būdu: 3 moduliai vyko kontaktiniu būdu, 1 – Zoom platformoje.
- Tyrimo metodai: dokumentų analizė, stebėjimas, apklausa raštu.
- Apklausa vyko nuotoliniu būdu iš karto po ketvirto modulio, pildant klausimyną, kurį sudarė uždarojo ir atvirojo tipo klausimai.
- Klausimyną užpildė 24 programos dalyviai (45,6 proc.)

Vertinimo lygmenys

Mokymosi patirties perkėlimo numatymas
programoje

Mokymosi patirties perkėlimo skatinimas
įgyvendinant programą

Tyrimo dalyvių požiūris į veiklos pokyčius

PASIRENGIMAS

Poreikių nustatymas	Mokymosi plano sudarymas	Vertinimo plano sudarymas	Mokymo/si programos sukūrimas
---------------------	--------------------------	---------------------------	-------------------------------

MOKYMOSI SITUACIJA

Supratimas	Praktiniai įgūdžiai	Motyvacija taikyti
------------	---------------------	--------------------

MOKYMOSI PRITAIKYMO DARBE SITUACIJA

Prisiminimas	Parama/ pagalba	Mokymasis
--------------	-----------------	-----------

POVEIKIS ASMENIUI IR ORGANIZACIJAI

Rezultatų į(si)vertinimas	Grįžtamasis ryšys	Tolimesnio mokymosi numatymas
---------------------------	-------------------	-------------------------------

Dalyvavimo programoje nuoseklumas

Programoje dalyvavo **57** vieno rajono mokytojai, švietimo specialistai ir vadovai:

- 4 modlius išklausė – 3 dalyviai (5 proc.),

- 3 modlius – 4 (7 proc.),

- 2 modlius – 18 (32 proc.),

- 1 modulį – 32 (56 proc.).

Šioje programoje nuosekliai mokėsi tik **7** dalyviai (12 proc.)

1 vertinimo etapas.

Mokymosi patirties perkėlimo numatymas programoje

Mokymosi programos tikslai ir uždaviniai

Tikslas numato gebėjimų plėtojimą, tačiau tik dviejuose uždaviniuose (t. y. dviejuose mokymo(si) moduluose) yra numatomas praktinių įgūdžių įgijimas.

Mokymo(si) metodai

Prielaidos supratimo bei įgūdžių formavimuisi yra numatytos visuose moduluose.

Nuoseklaus mokymosi visoje programoje bei ryšių tarp skirtingų modulių užtikrinimas

Apie mokymosi tęstinumą kalbama programos anotacijoje, numatytos dvi veiklos savistabai. Tačiau konkrečios tęstinumą užtikrinančios priemonės neįvardintos.

2 vertinimo etapas.

Mokymosi patirties perkėlimo skatinimas įgyvendinant programą

Mokymosi programos tikslai ir uždaviniai

Visos programos įgyvendinimo metu daugiausia buvo orientuojamasi į žinių perdavimą. Tik antrame modulyje buvo kuriamos sąlygos gebėjimų plėtojimui.

Mokymo(si) metodai

Tik viename modulyje buvo pateikta daug praktinių užduočių, tad šiame modulyje buvo kuriamos prielaidos supratimo bei įgūdžių formavimuisi. Kituose – naudoti metodai, skirti perduoti informaciją ar plėtoti supratimą.

Nuoseklaus mokymosi visoje programoje bei ryšių tarp skirtingų modulių užtikrinimas

Visi keturi moduliai įgyvendinti kaip keturios atskiros programos: lektoriai individualiai kūrė modulių programas, o dalyviai rinkosi norimus modulius. Jungiamosios grandys: mokymų organizatoriai, besimokantieji, dalyvavę visuose moduluose, įsivertinimo apklausa.

3 vertinimo etapas.

Tyrimo dalyvių požiūris į veiklos pokyčius

Mokymosi patirties perkėlimas į praktiką

Iš 24 apklausoje dalyvavusių tyrimo dalyvių tik **10** pažymėjo, kad mokymosi patirtį pritaikė savo profesinėje veikloje.

Pedagoginės veiklos pokyčiai

Užfiksuota **17** pedagoginės veiklos pokyčių:

11 - asmeninės savybės 7 – gebėjimai, 1 – žinios.

Mokymosi patirties perkėlimą skatinantys veiksniai bei trukdžiai

Palaikantys veiksniai: 16 – mokymosi, 4 – asmeniniai, 4 – organizacijos.

Trukdžiai: 6 – asmeniniai, 2 – mokymosi, 5 – organizacijos.

Išvados dėl ilgalaikės KT programos veiksmingumo

Programoje nebuvo sukurtos pakankamos prielaidos mokymosi perkėlimui į praktiką, kadangi tik dviejuose moduluose numatytas gebėjimų plėtojimas.

Programos įgyvendinimo metu buvo kuriamos ribotos galimybės mokymosi patirties perkėlimui į praktiką bei gilesniam mokymuisi, vedančiam į besimokančiojo elgesio bei veiklos pokyčius. Daugiausia galimybių mokymosi patirties perkėlimui buvo kuriama antrajame modulyje. Trečiasis ir ketvirtasis moduliai buvo skirti pasidalinti turima patirtimi bei informacija, minimaliai skiriant dėmesio supratimo formavimui.

Programos dalyvių požiūrio analizė atskleidė, kad tik **10** mokytojų (iš 57) savo mokymosi patirtį perkėlė į praktiką, o **8** fiksavo savo veiklos pokyčius po mokymosi patirties perkėlimo. Tad šiuo aspektu mokymo programa nebuvo veiksminga.

Išvados

Veiksmingos kvalifikacijos tobulinimo programos prielaida – mokymosi patirties perkėlimas į praktinę veiklą, kurio metu mokytojas, keisdamas savo veiklą, daro pozityvų poveikį mokinių mokymosi pasiekimų gerėjimui.

Rengiant programą turėtų būti orientuojamasi į kompetencijų bei gebėjimų ugdymą jau tikslų formulavimo ir metodų numatymo lygmenyje.

Teikiant programą turėtų būti užtikrinamas mokymosi tęstinumas bei atsižvelgiama į pagrindinius mokymosi perkėlimą skatinančius veiksnius: supratimo formavimą, prisiminimą, praktinius įgūdžius ir motyvaciją taikyti.

Reikėtų diskutuoti apie palaikymo sistemos kūrimą ar kryptingas paramos priemones pačioje organizacijoje.

Programos veiksmingumas priklauso nuo kiekvieno veikėjo (programos rengėjo - lektoriaus, mokymų organizatoriaus, besimokančiojo ir besimokančiojo organizacijos) kokybiško įsitraukimo bei jų bendros veiklos.

AČIŪ!